

› Gjesteskribent

Orrvar Dalby
konstituert generalsekretær
Norsk Folkehjelp

En uvirkelig sommer

Denne sommeren har vært spesiell for alle. For oss i Norsk Folkehjelp har den vært nesten uvirkelig. Den startet med feiring i Sør-Sudan, gikk over til tragedie i Oslo og på Utøya og så rett videre til en varslet katastrofe på Afrikas horn.

For min egen del startet denne merkelige sommeren med en fantastisk feiring i Juba av Sør-Sudans selvstendighet 9. juli. En selvstendighetskamp vi i Norsk Folkehjelp har fulgt tett gjennom borgerkrig, fredsavtale og frigjøring i over 20 år. Men det gikk ikke mange ukene før frihetsfeiring ble vendt til tragedie. Da bomben smalt i Oslo, mobiliserte vi raskt beredskapsapparatet i Norsk Folkehjelp. Frivillige mannskaper ble kalt ut for å bistå ambulansetjenesten i Oslo sentrum. Etter kort tid hadde vi fire ambulanser i aktivitet. Så kom de første uvirkelige meldingene fra Utøya. Jeg kunne ikke tro at det var sant.

Norsk Folkehjelp har de siste 30 årene hatt førstehjelpsberedskapen på AUFs sommerleir på Utøya. En av våre frivillige endte sitt liv på Utøya. Sju kom hjem i live. Innsatsen til våre redningsfolk på land, ute på øya under katastrofen og i dagene etterpå har vært formidabel.

Tiden etter 22.7. har vært tung. Samtidig som vi har bearbeidet sorgen og deltatt i gravferden, måtte vi også forberede oss på nye oppgaver. En av utfordringene var hvordan vi skulle justere vår innsats på Afrikas horn slik at vi best mulig kunne avhjelpe den sultkatastrofen som var

under utvikling. Dette var tross alt en varslet katastrofe.

Norsk Folkehjelp har arbeidet nord i Somalia siden begynnelsen av 1990-årene. Området er utsatt for tørke, og vår innsats har i stor grad dreid seg om å sikre folk tilgang på vann. Våre lokale partnere har en unik mulighet til å nå fram og gjøre en forskjell, selv når sikkerhetssituasjonen har vært vanskelig.

Etter hjemkomsten fra Sudan dro jeg på ferie. I bakhodet kvernet tankene om når vi burde starte en innsamling for de tørkerammede i Somalia. I Norge var det fellesferie, sjelden et gunstig tidspunkt for slike aksjoner.

Så kom fredag 22. juli og den ufattelige tragedien. Ungdoms rett til politisk arbeid, organisering og demokratisk virksomhet var angrepet. En idyllisk øy i Tyrifjorden ble forvandlet til en krigsskueplass. Våre mannskaper på øya søkte dekning, reddet så mange de klarte og ga etter beste evne akutt livreddende helsehjelp. Hanne Fjalestad ble skutt og drept. De sju som kom i hjem i live, er selvsagt sterkt preget av hendelsen.

Norsk Folkehjelp rykket ut med ressurser etter direkte anmodning fra våre mannskaper, som var under beskytning. De gjorde det de kunne i et fantastisk samspill med et utall helter – ungdommen selv, campingturister, brannvesen, politi og helsevesen. Samspillet fungerte godt fordi folk var trent og hadde øvd. Katastrofen 22.7. har vist viktigheten av frivillige redningsmannskapers innsats. Vår nasjonale helseberedskap handler ikke bare om profesjonelle ressurser. I lang tid har våre frivillige mannskaper slitt med å få avklart sin rolle opp mot helsetjenesten. Res-

sursen er til tider blitt kasteball. Nå må det ryddes opp i hvem som skal ha ansvar og hvilke forventninger man har – og så må ressursene fordeles deretter.

Fra vårt internasjonale arbeid har vi en rekke ganger møtt terrorens mange ansikter. Kjernen i terror er den samme uansett hvor den rammer. Den skaper frykt og er grunnleggende udemokratisk. Den rammer vilkårlig og forårsaker død og lidelse.

22. juli og den nærmeste tiden etterpå var vi i en dobbeltrolle – vi var aktører og vi var berørt. Sammenlikningen med vårt internasjonale arbeid er slående. Våre lokale partnere er som regel direkte rammet selv. Samtidig er de ofte best plassert til å yte en avgjørende innsats, nettopp fordi de kjenner de lokale forholdene. Vi vet at grunnlaget i all samfunnsbygging og beredskap er at lokale ressurser fungerer i samspill.

Hva så med tørkekatastrofen på Afrikas horn? Vår innsamling til Somalia fikk vente til vårt medlem var gravlagt. Dette valget var enkelt.

Den tragedien vi nå gjennomlever, forplikter oss som enkeltindivider, som organisasjoner og som samfunn. Den forplikter oss til å støtte ungdom som vil engasjere seg og drive politisk arbeid. Den forplikter oss til å sikre nødvendige ressurser slik at vi kan opprettholde en frivillig redningsberedskap. Og den forplikter oss til å opprettholde et fortsatt internasjonalt engasjement for dem som kjemper en daglig kamp utenfor våre landegrenser. Det er det vi i Norsk Folkehjelp kaller solidaritet i praksis.

Orrvar Dalby